VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS UKMERGĖS REGIONINIO PADALINIO VEIKLŲ APLINKOSAUGINIO, SOCIALINIO POVEIKIO BEI GAMTINĖS APLINKOS BŪKLĖS POKYČIŲ STEBĖSENA

Ukmergės regioninis padalinys (toliau – RP) užima **38,5** tūkst. ha valstybinės reikšmės miškų plotą. Iš viso III miškų grupėje sukaupta 230,6 tūkst. m^3 medienos tūrio, IV grupės miškuose – 6832,2 tūkst. m^3. Beveik visose miškų grupėse vyrauja jaunuolynai ir brandūs medynai.

1 lentelė. III miško grupėje sukauptas medienos tūris, tūkst. m^3*

Metai	Pušis	Eglė	Beržas	Drebulė	Juodalksnis	Baltalksnis	Ąžuolas	Uosis	Kiti	Iš viso
2018	*147,5*	*26,1*	*19,1*	*8,1*	*9,4*	*4,9*	*12,7*	*0,2*	*2,6*	*230,6*

* Pildoma kas 10 metų.

2 lentelė. IV miško grupėje sukauptas medienos tūris, tūkst. m^3*

Metai	Pušis	Eglė	Beržas	Drebulė	Juodalksnis	Baltalksnis	Ąžuolas	Uosis	Kiti	Iš viso
2018	*1672,6*	*2052,0*	*1388,6*	*712,0*	*632,3*	*95,5*	*165,3*	*7,8*	*106,0*	*6832,2*

* Pildoma kas 10 metų.

1. Nustatomas ir apibūdinamas ūkinės veiklos poveikis aplinkai

a) miško atkūrimo rezultatus (10.1 kriterijus);*

Per 2018-2025 metų laikotarpį įveista naujų miškų 74,5 hektarų plote. Miško atkūrimo ir įveisimo kasmetinis plotas priklauso nuo suplanuotos metinės kirtimų apimties, padalinio galimybių ją įvykdyti ir nuo kenkėjų kiekio, kadangi einant metams keičiasi ir plynų sanitarinių kirtimų kiekis.

Padalinyje po truputį keičiamas girininkų darbuotojų požiūris į savaiminį miško atsikūrimą, siekiant mažinti išlaidas ir kuo mažiau pakeisti buvusio iškirsto miško rūšinę sudėtį atkurtu mišku.

3 lentelė. Miško atkūrimas ir naujų miškų įveisimas, ha

Metai	Miško atkūrimas, ha				Naujų miškų įveisimas
	Želdinimas	Mišrus būdas	Žėlimas	Iš viso	
2019	56,8	265,2	141,3	463,3	9,0
2020	69,0	243,9	83,4	396,3	9,7
2021	82,4	228,6	113,9	424,9	14,1
2022	54,0	213,1	98,7	365,8	22,7
2023	25,5	226,5	121,0	373,0	14,9
2024	32,4	247,7	86,1	397,9	3,0
2025	44,7	285,0	145,0	476,4	1,1
Vidutiniškai	**52,1**	**244,2**	**112,7**	**413,9**	**10,6**

b) ekologiškai tinkamų rūšių naudojimą miško atkūrimui (10.2 kriterijus);*

Didžiausias miško sodmenų pagal medžių rūšis pokytis buvo eglės sodmenų – sodmenų panaudojimas tendencingai mažėjo įvertinant vis mažėjantį E prisitaikymą gyventi Lietuvos teritorijoje. B sodmenų poreikis kintantis dėl kintančio požiūrio į savaiminį atsikūrimą tarp padalinio darbuotojų. Po truputį poreikis didėja. Eglės sodmenų poreikis mažėja, nes projektuojant miško želdinius normalaus ir laikinai perteklinio drėgnumo (N ir L hidrotopų) derlingose (c, d ir f trofotopų) augavietėse ploto dalyse virš 1 ha ploto, prioritetas teikiamas mišrios rūšinės sudėties iš trijų ir daugiau medžių rūšių, išskyrus ąžuolo želdinius.

4 lentelė. Miško atkūrimui naudojamų miško sodmenų kiekis

Metai	Miško sodmenys pagal medžių rūšis, tūkst. vnt.					
	J	B	Ą	E	P	Kita
2019	114,4	40,3	91,4	687,4	67,7	5,1
2020	121,2	34,6	74,3	703,3	49,1	8,6
2021	137,4	45,1	61,1	657,7	52,2	9,3
2022	135,6	9,0	64,8	690,0	34,0	0,0
2023	136,3	59,5	20,5	517,1	71,1	0,0
2024	165,8	68,2	35,5	414,5	49,5	24,3
2025	124,6	139,9	34,1	463,9	71,7	19,1
Vidutiniškai	**133,6**	**56,6**	**54,5**	**590,5**	**56,4**	**9,4**

Regioninis padalinys miško atkūrimui naudota šias rūšis: paprastoji eglė, paprastoji pušis, paprastasis ąžuolas, karpotasis beržas, juodalksnis, mažalapė liepa, paskutiniais metais didiname įvairovę sodindami klevus ar krūmus.

Miško atkūrimui ir įveisimui naudojamos tik vietinės medžių rūšys, patvirtintos Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatuose.

Vyraujančios tikslinės medžių rūšys ūkiniams (iv gr.) miškams atkurti

Augavietė, miško tipas	Medžių rūšys	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis; Na, Nb – brukniašilis	P	
Nb – žaliašilis	P, E, M	
Lb, La – mėlynšilis	P, E, B	
Nc – šilagiris	E, P, M, Ą K, L, Bu, Ąb, B	Ąžuolynai daugiau veistini pietvakarių Lietuvoje priemolio, molio ar dvilyčiuose dirvožemiuose
Lc – mėlyngiris	E, P, B, K, L, Ą D, J	
Nd – sausgiris	Ą E, M, U, K, L, Bu, Ąb, B	
Ld – žaliagiris	E, B, U, Ą Ąb, J, K, L, D	Pietvakarių Lietuvoje daugiau veistini ąžuolynai, o šiaurinėje ir rytinėje jos dalyse – eglynai ir uosynai
Nf, Lf – baltmiškis	Ą U, L, K, G, E, Ąb, B, D, J	
Lf, Uf – šlapgiris	B, U, J, Ą E, D	
Ub, Ua – balašilis	P, E, B	
Pa, Pb – tyrašilis, raistašilis	P, B	
Uc – paraistis	J, B, P, E	
Pc – raistas	B, J, P, E	
Ud – palieknis	J, U, B, E	
Pd – lieknas	J, B, U, E	
Uf – juodgiris	J, U, B, E	

Visas miško atkūrimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais, Miško dauginamosios medžiagos nuostatais, LR aplinkos ministro įsakymu „Dėl miško sodmenų, medžių ir krūmų sėklų kokybės reikalavimų“. 2021 metais želdinių ir žėlinių apskaita ir kokybės vertinimas atliktas vadovaujantis Miško želdinių ir žėlinių apskaitos bei kokybės vertinimo aprašu, patvirtintu VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. ĮS-20-188 „Dėl miško želdinių ir žėlinių apskaitos bei kokybės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

RP miško atkūrimui, įveisimui, želdinių ir žėlinių priežiūrai tvarkymo kaštai vidutiniškai kiekvienais metais didėja apie 10-30 proc. dėl paslaugų įkainių didėjimo, sodmenų savikainos, kuro kainų ir pan. Taip pat sumos labai priklauso nuo padalinio galimybių darbus vykdyti savo darbininkų pajėgumais – tuo atveju darbai vykdomi pigiau. Siesikų girininkijoje testuojame repelento Trico naudojimą – sutaupoma ant darbo jėgos apmokėjimo, tačiau pats repelentas yra itin brangus. Želdinių priežiūros kaštai po truputį kyla ir dėl didesnių šio darbo apimčių.

5 lentelė. Miškų tvarkymo kaštai, tūkst. Eur

Metai	Miško atkūrimas	Miško įveisimas	Želdinių ir žėlinių priežiūra	Želdinių ir žėlinių apsauga
2019	368,0	15,0	320,0	48,0
2020	359,0	10,0	205,0	22,0
2021	345,0	15,0	224,0	23,0
2022	378,6	19,1	281,2	50,8
2023	392,3	0,0	302,1	54,5
2024	398,5	1,6	397,1	69,5
2025	400,1	3,9	385,6	89,6
Vidutiniškai	**377,4**	**9,2**	**302,1**	**51,1**

c) invazinių rūšių plėtrą ar kitą nepageidaujamą poveikį, susijusį su bet kokiomis svetimžemėmis rūšimis miškų valdymo vienete* ir už jo ribų (10.3 kriterijus*);*

Analizuojamu laikotarpiu dėmesys buvo skirtas invazinių ir svetimžemių rūšių plitimo stebėsenai. Sosnovskio barštis yra vienas iš pavojingiausių invazinių augalų Lietuvoje. Asmenys, dirbantys Sosnovskio barščio apaugusioje teritorijoje, turi turėti asmenines apsaugos priemones. Visos kūno dalys privalo būti apsaugotos vandens nepraleidžiančiais sintetiniais drabužiais ir avalyne, būtina dėvėti pirštines ir apsauginę kaukę, akinius ir respiratorių. Baigus darbą, reikia saugotis, kad plika oda neprisiliestų prie augalų sultimis aptiškusių drabužių, avalynės, įrankių. Būtina vengti liesti augalus, glaustis prie bet kurių jų dalių neapsaugotomis kūno vietomis (beje, susižalojimų rizika mažesnė darbus vykdant vakarais, debesuotą ar lietingą dieną). Paskutiniais metais pastebimas Sosnovskio barščio plitimas į padalinio miškus iš apleistų žemės ūkio paskirties plotų. Visgi girininkijoms pavyksta sukontroliuoti naujų populiacijų atsiradimą valdomuose miškuose, todėl plitimas nefiksuojamas arba fiksuojamas minimalus. Naikinimo darbai kasmet vykdomi bent 3,0 ha plote.

6 Lentelė. Invazinių augalų rūšių plitimas, ha

Metai	Sosnovskio barštis *(Heracleum sosnowskyi)*
2019	0,6
2020	0,0
2021	0,1
2022	0,5
2023	0,2
2024	0,4
2025	0,0
Vidutiniškai	**0,2**

d) miškininkystės veiklos rezultatus (10.5 kriterijus*);*

Visa miškininkystės ūkinė veikla vykdoma vadovaujantis vidinės miškotvarkos projektais ir miško kirtimo norma, patvirtinta LR aplinkos ministro įsakymu. Pagrindiniai miško kirtimai – tai brandžių, bręstančių (retų ar įsiterpusių į kertamus brandžius medynus) medynų ar brandžių medžių kirtimai. Šie kirtimai vykdomi siekiant panaudoti brandžių medynų arba medžių medieną, sudaryti palankias sąlygas naujiems, našiems, atspariems medynams atkurti. Pagrindinio naudojimo plynų kirtimų plotas vidutiniškai per metus kinta apie 7%. Kitimo priežastys būna labai įvairios ir dažniausiai priklauso nuo išorinių veiksnių (pvz. miškų sanitarinės būklės). RP paskutiniais metais padidėjo plyni sanitariniai miško kirtimai dėl žievėgraužio tipografo pažeistų medynų plotų.

7 lentelė. Pagrindinių miško kirtimų apimtys pagal plotą, ha

Metai	Plyni	Atvejiniai, atrankiniai	Plyni sanitariniai	Atrankiniai sanitariniai	Iš viso
2019	385,9	96,1	5,7	15,4	482,0
2020	423,8	28,5	13,9	2,9	452,3
2021	373,1	71,1	10,1	0,0	454,3
2022	372,2	65,1	36,3	0,0	437,3
2023	402,1	73,6	64,4	0,0	540,1

2024	362,1	107,2	71,2	0	540,5
2025	408,7	26,9	36,4	0	472,0
Vidutiniškai	**391,42**	**66,9**	**26,0**	**3,7**	**473,2**

Tarpinio naudojimo jaunuolynų ugdymo, retinimo ir einamieji kirtimai vykdomi vadovaujantis Vidinės miškotvarkos projektu ir privalomųjų miško įveisimo, atkūrimo, apsaugos, tvarkymo darbų ir gamtotvarkos priemonių, miškuose įgyvendinimo normomis. Vidutiniškai RP atliekami tarpinio naudojimo miško kirtimai buvo vykdomi apie 2,1 tūkst. ha. Einamųjų kirtimų kiekį padalinys mažina atsižvelgdamas į sanitarinių kirtimų apimtis. Paskutiniais metais sanitarinių kirtimų skaičius labai didelis ir išlieka stabilus.

8 lentelė. Tarpinio naudojimo miško kirtimų apimtys pagal plotą, ha

Metai	Jaunuolynų ugdymas	Retinimai	Einamieji	Atrankiniai sanitariniai	Plyni sanitariniai	Iš viso
2019	803,7	245,4	91,5	164,1	5,3	1310,0
2020	626,0	142,9	188,8	1091,3	4,5	2064,2
2021	776,0	285,0	116,4	1703,1	1,2	2885,3
2022	602,7	312,5	23,5	1432,1	15,3	2391,9
2023	708,6	378,5	31,3	967,0	20,9	2106,3
2024	718,9	285,8	50,5	1422,8	28,4	2506,4
2025	728,4	285,4	75,8	927,9	8,2	2025,7
Vidutiniškai	**709,2**	**276,5**	**82,5**	**1101,6**	**11,9**	**2151,54**

Kiekvienais metais RP stengiasi, kad nemažėtų gamtotvarkos priemonių plotai, didžiausi tvarkomi plotai yra pievų ir kitų buveinių.

9 Lentelė. Gamtosauginės ir gamtotvarkinės priemonės miškuose, ha

Metai	Gamtotvarkos priemonių plotas		
	Biologinės įvairovės kirtimai	Pelkių tvarkymo darbai	Pievų ir kitų buveinių tvarkymo darbai
2019	6,0	0	56,8
2020	0,0	0	39,1
2021	16,0	0	48,8
2022	8,0	8,5	44,1
2023	8,4	8,5	48,7
2024	8,4	8,5	48,7
2025	8,4	8,5	48,7
Vidutiniškai	**7,7**	**8,5**	**47,5**

10 lentelė. Miškų priešgaisrinė apsauga ir miško sanitarinė būklė

Metai	Gaisrų skaičius valstybiniuose miškuose		Miško sanitarinės apsaugos priemonių		Miško kenkėjų, ligų, žvėrių ir abiotinių veiksnių pažeistų medynų plotas, ha
	vnt.	plotas, ha	vnt.	plotas, ha	
2019	5	0,55	13	135,5	285,4
2020	3	0,46	13	107,1	533,5
2021	0	0	15	162,1	580,7
2022	2	0,45	15	197,2	352,8
2023	1	0,01	15	132,5	305,9
2024	0	0	16	199,5	417,5
2025	0	0	19	229,9	599,5
Vidutiniškai	**2,2**	**0,29**	**14**	**146,9**	**411,7**

e) neigiamą pesticidų naudojimo poveikį (10.7 kriterijus*);*

RP naudojami tik Lietuvos Respublikoje registruoti augalų apsaugos produktai (insekticidai, fungicidai ir herbicidai) ir kurių naudojimą leidžia FSC Pesticidų politika. Visai RP naudojamai chemijai pagal veikliąsias medžiagas yra paruoštas aplinkosauginis ir socialinis rizikos vertinimas. Augalų apsaugos produktų paruošimas naudojimui ir purkštuvų užpildymas, valymas ar priežiūra turi būti vykdomi tokiomis sąlygomis, kad būtų išvengta bet kokio išsiliejimo, nutekėjimo ar plovimo atvejų, dėl ko jis patektų į paviršinius vandenis, įskaitant pelkes. Šios veiklos draudžiamos 10 m (jei dirva pralaidi, 20 m) atstumu nuo vandens telkinių (įskaitant pelkes), šulinių ar melioracijos įrenginių. Ruošiant augalų apsaugos produktų tirpalą, būtina apsaugoti vandens, tiekiamo į purkštuvą, šaltinį nuo sąlyčio su tirpalu. Todėl draudžiama pilti vandenį į purkštuvus tiesiogiai iš šulinių, pagrindinio vandentiekio ar iš bet kokio kito šaltinio, naudojamo geriamajam vandeniui.

Insekticidai – tai cheminės medžiagos žalingiems vabzdžiams naikinti.

Fungicidai – augalų apsaugos produktai skirti naikinti grybines ligas

Herbicidai – tai fitotoksinės cheminės medžiagos, naudojamos naikinti nepageidaujamiems augalams ar stabdyti jų vystymąsi (Gupta, 2004). Herbicidai yra įvairūs, jie skiriasi pagal cheminę sudėtį, patekimą į augalą, toksiškumą, veikimo trukmę ir kitas savybes. Kadangi herbicidai suyra nevienodu laiku (vieni per kelis mėnesius, kiti per metus ir ilgiau), todėl juos naudoti reikia labai tiksliai ir atsargiai.

Analizuojant vertinamąjį laikotarpį galime daryti išvadą, kad cheminių medžiagų kiekis RP mažėja įvertinus ir tai, kad Ukmergės RP nebeturi medelyno.

11 lentelė. Cheminių medžiagų kiekis pagal veikliąją medžiagą, kg

Pavadinimas	Metai				
	2021	2022	2023	2024	2025
Mavrik	14l	10,5l	18,5l	3,11 kg	3,24kg
Barbarian Hi-aktiv	143l	120l	114,9l	50,0 kg	58,8kg
Glyphomax					
Ranger XL					
Accurate					
Nuance 75 WG					

Mavrik					
Ranger XL					
Rodeo					
Barbarian Hi-aktiv					
Fenix					
Glyphomax					
Signum					
Previcur E-nergy					
Bumper 25 EC					
Orius 250 EW					
Movento SC100					
Kantik					

f) neigiamą biologinių kontrolės priemonių naudojimo poveikį (10.8 kriterijus);*

Biologinės kontrolės priemones RP nenaudoja.

g) neigiamą gamtinių pavojų ir stichinių nelaimių* poveikį (10.9 kriterijus*);*

Vadovaujantis Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2024 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. ĮS –185 „ Dėl Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2024 balandžio 3 d. įsakymu Nr. ĮS –110 „Dėl biologinei įvairovei svarbių medžių, negyvos medienos ir apsauginių juostų atrinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (galiojo iki 2025-09-09 d.) ir Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2025 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 77-ĮS-203-2025 „Dėl Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2019 m. gegužės 33 d. įsakymo Nr. ĮS-150 „Dėl biologinei įvairovei svarbių medžių, negyvos medienos ir apsauginių juostų atrinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (galioja nuo 2025-09-09 d.), plynųjų pagrindinių miško kirtimų metu greta vandens telkinių ir atitinkamų atvirų vietovių paliekamos apsauginės juostos, užtikrinančios miško ekosistemų ir mikroklimato stabilumą. Apsauginės juostos šalia atvirų vietovių paliekamos, kai biržėje vyrauja neatsparios vėjui medžių rūšys (eglės, beržai, drebulės) ir biržės plotis viršija daugiau kaip 50 proc. nustatytų maksimalių plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržių pločius, jos plotis turi būti 8-12 m. Analizuojamu laikotarpiu nenustatytas neigiamas gamtinių pavojų ir stichinių nelaimių poveikis ekosistemoms.

h) infrastruktūros plėtros, transporto ir miškų ūkio veiklos poveikį retoms* ir nykstančioms rūšims*, buveinėms*, ekosistemoms*, kraštovaizdžio vertybėms*, vandens ištekliams ir dirvožemiams (10.10 kriterijus*);*

Nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimą Infrastruktūros plėtros, transporto ir miškų ūkio veiklos tiesioginį ir netiesioginį planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai ir užtikrinti, kad į aplinkos apsaugos aspektus bus atsižvelgta pradedant įgyvendinti projektus, planus ir/ar programas. Taikomi atsargumo ir prevencinių veiksmų principai, kuriais siekiama visų pirma išvengti rizikos, kad tam tikras pavojus aplinkai gali kilti, bei užkirsti kelią neigiamam pavojui ar žalai. Poveikio aplinkai vertinimas atliekamas, kai planuojami kelių statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbai, sausinamojo tinklo statyba ar rekonstravimas, paviršinio vandens nuleidimas, naujų rekreacinių objektų statyba ir pagrindiniai miško kirtimai, vadovaujantis VĮ VMU direktoriaus 2021 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. ĮS(E)-21-45 “Dėl poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Kelių paprastasis remontas analizuojamu laikotarpiu išlieka panašus su kilimo tendencija.

12 lentelė. Miško kelių tvarkymas ir melioracijos įrenginių rekonstrukcija, km

Metai	Naujų kelių tiesimas	Kelių rekonstravimas	Kelių paprastasis remontas	Rekonstruoti melioracijos įrenginiai
2019	0	2,4	69,9	0

2020	0	0	39,7	0
2021	0	0	57,1	0
2022	0	1,5	59,0	0
2023	0	0	48,0	0
2024	0	0	54,8	0
2025	1,4	0	54,8	0
Vidutiniškai	**0,1**	**0,9**	**54,7**	**0**

i) aplinkai nekenkiantį atliekų tvarkymą (10.12 kriterijus*).*

Pavojingų atliekų surinkimas ir utilizavimas sumažėjo nuo 3,838 t/m. iki 1,209 t/m. Vidutiniškai per metus RP susidaro beveik 2 t pavojingų atliekų. Didžioji dalis pavojingų atliekų susidaro iš miške surinktų bešeimininkių atliekų (pvz. automobilinės padangos, asbestinis šiferis ir kt.). Visa pavojingų atliekų apskaita, perdavimas atliekų tvarkytojams ir ataskaitų sudarymas vykdomas per GPAIS sistemą. Dėl pavojingų atliekų tvarkymo sudaryta sutartis su UAB „Žalvaris“.

2019 metais toks didžius pavojingų atliekų kiekis buvo dėl cheminėmis medžiagomis padalinio teritorijoje užteršto grunto.

Buitines atliekas tvarkome taip pat, kaip pavojingas – sudaryta sutartis su Žalvariu.

13 lentelė. Atliekų kiekis, t

Metai	Buitinės atliekos	Pavojingos atliekos
2019	*0*	*3,838*
2020	*0*	*1,578*
2021	*0*	*2,071*
2022	*0*	*1,472*
2023	*0*	*1,209*
2024	*0*	*1,441*
2025	*0*	*1,167*
Vidutiniškai	**0**	**1,825**

2. ***Nustatomas ir apibūdinamas ūkinės veiklos socialinis poveikis.***

a) neteisėtos ar neleistinos veiklos įrodymus (1.4 kriterijus);*

RP miškų valdomame vienete netoleruojamos neteisėtos ir neleistinos veikos ar medienos grobstymas. Imamasi visų priemonių joms užkardyti, vykdomas bendradarbiavimas su teisėsaugos organizacijomis. Vykdoma nuolatinė pagamintos medienos ir miško produkcijos transportavimo ir prekybos kontrolė.

b) atitiktį taikomiems nacionaliniams teisės aktams, ratifikuotoms* tarptautinėms konvencijoms ir praktikos kodeksams (1.5 kriterijus*);*

RP jam patikėtame miškų valdymo vienete laikosi visų taikomų teisės aktų, taisyklių ir šalyje ratifikuotų tarptautinių sutarčių, konvencijų ir susitarimų. Teikia savo produkciją ir paslaugas laikantis aplinką tausojančio, socialiniu požiūriu naudingo ir ekonomiškai perspektyvaus miškų valdymo, laikantis Lietuvos nacionalinio FSC miškų valdymo standarto. RP veikla vykdoma vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, taisyklėmis ir administraciniais reikalavimas, visi mokesčiai susiję su mišku yra mokami laiku.

14 lentelė. Regioninio padalinio iš miško ruošos gaunamos pajamos ir mokami mokesčiai, tūkst. Eur

Metai	Gaunamos pajamos	Mokami mokesčiai
2019	*5894,4*	*861,8*
2020	*5026,8*	*741,7*
2021	*7140,8*	*1056,1*
2022	*11758,8*	*1690,8*
2023	*10927,4*	*1579,8*
2024	*10928,3*	*1579,1*
2025	*10190,5*	*1472,5*
Vidutiniškai	***8834,14***	***1283,11***

c) ginčų* ir skundų nagrinėjimą (1.6, 2.6 ir 4.6 kriterijai*);

Į miškų ūkio veiklą siekiama įtraukti paveiktas, suinteresuotas šalis (vietos bendruomenes, savivaldos įstaigas, švietimo įstaigas) pagal RP turimą suinteresuotų šalių sąrašą. VĮ Valstybinių miškų urėdija nagrinėja piliečių, vietos bendruomenių atstovų ir kitų asmenų prašymus ir skundus, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo bei Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio nutarimu Nr. 875, nuostatomis Visuomenei - Valstybinių miškų urėdija (vmu.lt). Prašymas, skundas, nuomonė ar pasiūlymai RP teikiami naudojantis Įmonės interneto svetainėje skelbiamais regioninių padalinių kontaktiniais duomenimis. Paskutiniais metais RP negavo skundų iš paveiktųjų, suinteresuotų šalių dėl vykdomos veiklos.

d) programas ir veiklą, susijusią su darbuotojų teisėmis* (2.1 kriterijus*);*

RP nenaudoja ir draudžia vaikų darbą, nenaudoja priverstinio darbo, darbo santykiai grindžiami abipusiu sutikimu. Nėra jokių įrodymų apie priverstinį darbą, fizinį ir seksualinį smurtą, darbo užmokesčio sustabdymą. Šią sritį koordinuoja CA Žmonių ir kultūros skyrius.

e) lyčių lygybę ir seksualinį priekabiavimą (2.2 kriterijus*);*

RP skatina lyčių lygybę įdarbinimo, mokslo ar ūkinėje veikloje VMU-Lygiu-galimybiu-igyvendinimo-tvarkos-aprašas-.pdf. Moterims ir vyrams sudarytos vienodos galimybės visuose darbuose ar kitose veiklose. Suteiktos visos galimybės moterims gauti motinystės atostogų, vyrams tėvystės atostogų. Suteiktos visos sąlygos (Pasitikėjimo linija Korupcijos prevencija - Valstybinių miškų urėdija (vmu.lt)) pranešti ir eliminuoti seksualinio priekabiavimo, diskriminacijos dėl lyties, šeimyninio statuso ar seksualinės orientacijos atvejus Smurto_ir_priekabiavimo_darbe_prevencijos_politika-2022-10-31-Nr.77-IS-150.pdf (vmu.lt).

f) programas ir veiklas, susijusias su profesine sveikata ir sauga darbe (2.3 kriterijus);*

Įgyvendinamos priemonės užtikrinti darbuotojų darbo saugą ir sveikatos priežiūrą. Vykdomas privalomas darbuotojų sveikatos tikrinimas ir skiepijimas. Vykdomas darbo saugos, sveikatos, priešgaisrinės saugos instruktavimas. Darbuotojai aprūpinti reikiamomis apsaugos priemonėmis, šalmais, pirštinėmis, vaistinėlėmis. Vadovaujantis darbuotojų saugos ir sveikatos norminiais teisės aktais ir įvertinus darbuotojų saugos ir sveikatos būklę įmonėje, darbuotojams nemokamai išduodamos asmenines apsaugos priemones, kurios apsaugo darbuotojus nuo galimos rizikos.

Darbdavio pareiga yra sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais. Darbdaviui atstovaujantis asmuo siekdamas įgyvendinti darbdavio pareigą organizuoja prevencinių priemonių (techninių, medicinos, teisinių, organizacinių ir kitų), skirtų nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai, įgyvendinimą, nustatydamas įmonėje šių priemonių įgyvendinimo ir kontrolės tvarką, paskirdamas darbdavio įgaliotus asmenis ir duodamas jiems konkrečius pavedimus įgyvendinti prevencines priemones.

VMU darbuotojai draudžiami nuo nelaimingų atsitikimų draudimu. Draudimas galioja - 24 val. per parą, 7 d. per savaitę ES valstybėse narėse. Darbuotojai apdrausti mirties, darbingumo netekimo, traumos, ligos atvejais.

Įmonė užtikrina darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas, laikydamasi vietos įstatymų ir teisės aktų reikalavimų.

g) *poveikį darbo užmokesčio mokėjimui (2.4 kriterijus*);*

Darbo užmokestis mokamas vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir vadovaujantis VMU atlyginimų politika Administracinė informacija - Valstybinių miškų urėdija (vmu.lt)

h) *poveikį darbuotojų* mokymui (2.5 kriterijus*);*

Darbuotojai mokomi ir atestuojami pagal Lietuvos nacionalinio FSC miškų valdymo standarto B priede pateiktus darbuotojų mokymų reikalavimus, vadovaujantis LR teisės aktais. Darbuotojų mokymus planuoja ir organizuoja CA Žmonių ir kultūros, Gamtos apsaugos, gamtotvarkos, rekreacijos ir medžioklės, Miško apsaugos, Darbuotojų saugos ir aplinkosaugos bei kiti CA skyriai ir RP administracija. Kiekvienais metais RP padalinyje vyksta privalomi mokymai susiję su RP specialistų atliekama veikla ir kiti numatyti mokymai pagal paruoštą CA ir RP kvalifikacijos kėlimo programą.

i) *vietose, kur laikomi pesticidai* – poveikį darbuotojų* sveikatai (2.5 ir 10.7 kriterijai);*

Visi įmonės darbuotojai, neatsižvelgiant į jų darbo stažą, kvalifikaciją, darbų pobūdį, instruktuojami darbuotojų saugos ir sveikatos bei gaisrinės saugos klausimais. Darbuotojai supažindinami pasirašytinai su cheminių medžiagų SDL instruktavimo darbo vietoje metu.

j) *poveikį vietos bendruomenių* teisėms* (4.1 kriterijus*) ir santykiams (4.2 kriterijus*);*

RP kiekvienais metais atnaujina suinteresuotų šalių sąrašą, įtraukiant asmenis, asmenų grupes ar subjektus, kurie yra ar gali būti susiję su miško valdymo vienetu. Vykdydamas veiklą RP bendradarbiauja su suinteresuotomis šalimis dėl vykdomos ir planuojamos veiklos – informuoja apie planuojamą ūkinę veiklą jautriose teritorijose, konsultuojasi dėl reprezentatyvių ir ypatingos vertės miškų plotų išskyrimo ir kitais klausimais.

k) *poveikį vietoms, turinčioms ypatingą kultūrinę, ekologinę, ekonominę, religinę ar dvasinę reikšmę vietos bendruomenėms* (4.7 kriterijus*);*

Analizuojamu laikotarpiu nebuvo nustatyta naujų ypatingos kultūrinės, ekologinės, ekonominės, religinės ar dvasinės reikšmės teritorijų.

l) *poveikį vietos ekonominei ir socialinei raidai (4.2, 4.3, 4.4 ir 4.5 kriterijai*);*

RP užtikrina efektyvų ir skaidrų viešųjų pirkimų ir projekto konkursų atlikimą. Vidutiniškai RP per metus pasirašo apie 42 sutartis su rangovinėmis įmonėmis.

Pagaminta produkcija parduodama per Tarptautinę biokuro biržą BALTPOOL, taip pat gyventojai gali įsigyti malkinės medienos, nenukirsto miško arba medienos ruošos liekanų tiesiogiai iš RP.

m) *poveikį įvairių produktų gamybai (5.1 kriterijus*);*

RP sudaro galimybę miške plėtoti bitininkystę (Bitininkavimo-valstybes-imones-Valstybiniu-misku-uredijos-patikejimo-teise-valdomuose-miskuose-tvarkos-aprasas-1.pdf (vmu.lt)).

n) *poveikį ekosisteminių paslaugų* išsaugojimui ir (arba) gerinimui (5.1 kriterijus);*

RP nėra sertifikuotos ekosisteminės paslaugos.

o) *poveikį realiai, lyginant su projektuota, metinei miško kirtimų normai ir nemedieninių miško produktų* pardavimams* (5.2 kriterijus*);*

Kalėdinių eglučių vidutiniškai realizuota gyventojams 92 vnt. Kalėdinių eglučių poreikis kiekvienais metais nežymiai didėja, nes ypač išryškėja gyventojų ir įmonių poreikis puoštis Kalėdoms aplinką, namus gyvomis eglutėmis. Gyventojams socialinės akcijos metu „Parsinešk Kalėdas į savo namus“ nemokamai dalinamos eglių ir pušų šakos. 2020 m. dėl paskelbto šalyje visuotinio karantino akcija neįvyko, o nuo 2021 m. akcija „Parsinešk Kalėdas į savo namus“ vėl vyksta visoje Lietuvoje.

Paskutiniais metais pastebimas visuomenės susidomėjimas eglučių pirkimu iš padalinio. Tai siejama su didele pasiūla privačiame sektoriuje ir VMU medelyno padalinyje nebuvimu.

15 lentelė. Nemedieninių miško produktų ruoša

Metai	Kalėdinės eglutės, vnt.
2019	105
2020	80
2021	81
2022	95
2023	100
2024	96
2025	85
Vidutiniškai	**92**

p) poveikį vietos perdirbimo veiklai, vietos paslaugoms ir vietos pridėtinei vertei (5.4 kriterijus);*
Poveikis vietos perdirbimo veiklai, vietos paslaugoms ir vietos pridėtinei vertei nenustatytas.

q) poveikį ilgalaikiam ekonominiam gyvybingumui* (5.5 kriterijus*);*
Poveikį ilgalaikiam* ekonominiam gyvybingumui nenustatytas.

r) ypatingų vertybių kategorijas Nr. 5 ir 6 (9.1 kriterijus*).*
YV5 – bendruomenių* poreikiai. Teritorijos ir ištekliai, būtini tenkinti pagrindinius vietos bendruomenių* ar čiabuvių tautų* poreikius (kaip antai pragyvenimo šaltiniai, sveikata, mityba, vanduo ir pan.), nustatyti bendradarbiaujant* su šiomis bendruomenėmis ar čiabuvių tautomis.

YV6 – kultūros vertybės. Teritorijos, ištekliai, buveinės* ir kraštovaizdžiai*, turintys pasaulinę ar nacionalinę kultūrinę, archeologinę ar istorinę reikšmę ir (arba) turintys itin didelę* kultūrinę, ekologinę, ekonominę ar religinę / sakralinę reikšmę tradicinėms vietos bendruomenių* ar čiabuvių tautų* kultūroms, nustatytoms bendradarbiaujant* su šiomis vietos bendruomenėmis* arba čiabuvių tautomis*.

Vadovaujantis aktualia prieinama informacija kiekvienai teritorijai yra nustatytos grėsmės.

16 Lentelė. Ypatingos vertės miškai, tūkst. ha

Metai	YV5	YV6
2019	1,0133	0,016
2020	1,0133	0,016
2021	1,0533	0,016
2022	1,0533	0,0779
2023	1,0533	0,0779
2024	1,0533	0,0779
2025	1,0533	0,0779

RP teritorijoje rekreacinių objektų skaičius kito, nes buvo optimizuotas rekreacinių objektų skaičius atsižvelgiant į jų lankomumą, patrauklumą. Siesikų girininkijoje pastatyta papildoma pavėsinė.

17 lentelė. Rekreacinių objektų skaičius, vnt.

Metai	Takai	Stovyklavietės	Poilsiavietės	Kiti rekreaciniai objektai
2019	3	1	20	31
2020	3	1	20	31
2021	3	1	20	36
2022	3	1	20	36
2023	3	1	20	36
2024	3	1	20	36
2025	3	1	20	37
Vidutiniškai	**3**	**1**	**20**	**35**

3. ***Stebėsenos* procedūros yra pakankamos, kad būtų galima nustatyti ir apibūdinti aplinkos pokyčius.***

a) *ekosisteminių paslaugų* išsaugojimą ir (arba) gerinimą (5.2 kriterijus) (kai organizacija*, pasitelkdama FSC nuostatas, skatina teikti ekosistemines paslaugas*);*
RP ekosisteminės paslaugos nėra sertifikuotos.

b) *aplinkos vertybes* ir ekosistemines funkcijas*, tarp jų anglies sugėrimą ir kaupimą (6.1 kriterijus*);*

CO^2 absorbavimas (sugėrimas) miške vyksta fotosintezės proceso metu, kai saulės energijos ir iš atmosferos paimamo anglies dioksido pagalba augalai (medžiai, krūmai, žolinė augalija) sintetina organinės anglies junginius (gliukozę), kurie kaupiami gyvoje augalo biomasėje – lapuose/spygliuose, šakose, stiebuose, šaknyse. Medžiui augant, vis daugiau anglies yra „surišama“ organiniuose junginiuose medžio biomasėje, o deguonis „išlaisvinamas“ ir grįžta į atmosferą.

Jauname amžiuje medžiai, o kartu ir miškas turi užimti ir išnaudoti visą augimo erdvę, sukurti visą „statybinį aparatą“ – šaknų sistemą, lają, ją palaikantį stiebą, todėl kaupia mažiau anglies, nei viduramžiame medyne, kai visa miško sistema ir medžio „statybinis aparatas“ jau darniai funkcionuoja. Taigi jaunuolynui augant CO^2 kaupimas, kaip ir medžių metinis prieaugis, didėja, kulminaciją pasiekdamas 20-60 metų amžiuje, priklausomai nuo medžių rūšies, intensyviausiai anglies dioksidą kasmet sugeria viduramžiai, geros erdvinės struktūros, ligų, kenkėjų, vėjo ar kitų veiksnių nepažeisti miškai: baltalksniui – tai apie 11 - 40 m. amžiaus, drebulei, beržui, juodalksniui – apie 21 - 50 m., eglei – apie 21 - 60 m., pušiai – apie 31 - 80 m., ąžuolui – apie 41 - 150 m. amžiaus medynai. Senstant medynui medžių biomasės prieaugis ir kasmet sukaupiamas anglies kiekis mažėja. Kita vertus, net ir lėtai beaugantys seni medžiai vis dar absorbuoja CO^2, nors ir lėčiau, nei sparčiau augantys jaunesni medžiai. Medyno brandos amžiuje miškai turi sukaupę didžiausią anglies kiekį: gyvoje ir negyvoje medienos masėje, dirvožemyje, paklotėje. RP yra 5381 ha brandžių medynų. Medžių tūrio prieaugis medyno brandos amžiuje jau mažėja, kasmetinis biomasėje sukaupiamas kiekis taip pat proporcingai mažėja. Senstant medžiams ir medynui, kasmet atkrentančios (negyvos) medienos dalis didėja, kol tam tikrame amžiuje susilygina su metiniu medienos tūrio prieaugiu – t. y. tiek, kiek medienos kasmet priauga, tiek ir atkrenta (žūsta). Tai įvyksta maždaug gamtinės brandos amžiuje. Dėl šių priežasčių – lėtėjančio augimo ir mažėjančio

CO^2 absorbavimo bei senų medžių žuvimo – RP rūpinasi viso miško gyvavimo ciklo išlaikymu: atkuriami iškirsti miško plotai, prižiūrimi jaunuolynai ugdant sveikus ir produktyvius medynus. Ilgalaikėje perspektyvoje siekiama tolygaus miškų plotų pasiskirstymo pagal amžių. Tausus pelkių ir durpynų naudojimas prisideda prie CO^2 emisijų mažinimo. RP nepasižymi didelių pelkinių ekosistemų įvairove. RP valdomoje teritorijoje pelkių ekosistemos, nors ir nedidelės bet yra svarbios, pelkių augalija iš atmosferos sugeria anglies dvideginį ir biologinių procesų pagalba jį kaupia. Todėl natūralios pelkės (ypač tos kuriose durpių klodas siekia kelis metrus) yra milžiniškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų saugyklos, užtikrinančios ilgalaikį mūsų planetos klimato stabilumą.

c) *retas* ir nykstančias rūšis* bei veiksmus, kurių imamasi siekiant apsaugoti* šias rūšis ir jų buveines* (6.4 kriterijus*);*

RP vykdo stebėseną vadovaujantis VĮ VMU direktoriaus 2020 m. gruodžio 15 d. įsakymu “Dėl ypatingos vertės miškų, reprezentatyvių plotų, retų ir saugomų rūšių, identifikavimo, registravimo, apsaugos ir stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo”. Rūšims, kurios yra įtrauktos į Gamtosauginių priemonių planą ar pažymėtos Saugomų rūšių informacinė sistemoje (SRIS) yra nustatytos grėsmės, kad galėtume įvertinti, palaikyti ir gerinti jų būklę.

218 Lentelė. Retųjų rūšių radavietės, vnt.

Metai	Naujai fiksuotų radaviečių skaičius	Sunykusių radaviečių skaičius	Žinomų radaviečių skaičius	Naujai stebėtos saugomos rūšys
2019	0	0	290	
2020	4	0	294	vištvanagis (2), juodasis gandras, mažasis erelis rėksnys
2021	4	1	297	juodasis gandras (2), vištvanagis, mažasis erelis rėksnys
2022	2	0	299	vištvanagis, juodasis gandras
2023	0	0	299	
2024	0	0	299	
2025	10	0	309	Daugiausiai mažasis erelis rėksnys
Vidutiniškai	**3**	0	**298**	

Saugomų paukščių perimviečių skaičius ilgą laiką nekitęs pradėjo didėti. Tai sietina tiek su gerėjančia girininkijų darbuotojų kompetencija, tiek su bendradarbiavimu su išorės partneriais ar suinteresuotais asmenimis. Šis skaičius nuolat kinta, 2026 metais numatoma padalinio masto lizdaviečių peržiūra ir duomenų aktualizavimas. Iš viso vidutiniškai RP inventorizuotos 78 perimvietės. Girininkijos nuolat ieško naujų lizdaviečių ir vykdo stebėseną tam, kad nustatytų paukščių rūšis.

19 Lentelė. Saugomų miško paukščių perimvietės, vnt.

Metai	Juodasis gandras (*Ciconia nigra*)	Mažasis erelis rėksnys (*Clanga pomarina*)	Jūrinis erelis (*Haliaeetus albicilla*)	Vištvanagis (*Accipiter gentilis*)	Juodasis peslys (*Milvus migrans*)	Žuvininkas (*Pandion haliaetus*)	Iš viso
2019	29	38	0	6	0	3	76
2020	29	38	0	6	0	3	76
2021	28	38	0	6	0	3	76
2022	29	38	0	7	0	3	77
2023	29	38	0	7	0	3	77
2024	29	38	0	7	0	3	77
2025	29	45	1	7	0	5	87
Vidutiniškai	**29**	**38**	**0**	**6,6**	**0**	**3**	**78**

d) reprezentatyvius plotus bei veiksmus, kurių imamasi siekiant juos apsaugoti* ir (arba) atkurti* (6.5 kriterijus*);*

Reprezentatyvūs plotai RP kartu su kitais saugomų teritorijų tinklo komponentai sudaro 12,28 % miškų valdymo ploto vieneto. Šiuose plotuose vykdomos gamtotvarkinės priemonės, atsižvelgiant į konkrečios teritorijos apsaugos tikslus. Išskirtiniais atvejais minimose teritorijose leidžiami miško kirtimai tais atvejais, jeigu yra iškilusi masinio ligų plitimo grėsmė arba įvykus stichinei nelaimei.

20 Lentelė. Reprezentatyvūs plotai, ha

Metai	Reprezentatyvūs plotai
2019	1990,2
2020	1990,2
2021	3856,4
2022	3856,4
2023	3856,4
2024	3856,4
2025	4735,1

e) natūraliai egzistuojančias vietos rūšis ir biologinę įvairovę* bei veiksmus, kurių imamasi siekiant juos apsaugoti* ir (arba) atkurti* (6.6 kriterijus*);*

RP biologinei įvairovei yra skiriamas didelis dėmesys ne tik ypatingos vertės miškuose, bet ir plotuose, kuriuose vykdoma miško eksploatacija. Pagal biologinei įvairovei svarbių medžių, negyvos medienos ir apsauginių juostų atrinkimo tvarkos aprašą pagrindinio naudojimo kirtimuose biologinei įvairovei palaikyti paliekama ne mažiau 10 gyvų medžių hektare (kietųjų lapuočių atveju -

7 vnt.). Tai didelio skersmens, senesni, įvairios rūšinės sudėties pavieniai ar grupėmis medžiai. Taip pat retai aptinkamos vietinės medžių rūšys, drevėti medžiai, medžiai su uoksais, lizdais, perspektyvūs kietieji lapuočiai storesni nei 30 cm. Didelio skersmens medžiai paprastai nekertami: ąžuolai – virš 140 cm, drebulės – virš 120 cm, uosiai, maumedžiai – virš 90 cm, pušys, gluosniai – virš 80 cm, eglės, beržai, juodalksniai, bukai, klevai, vinkšnos, guobos – virš 70 cm, skirpstai, skroblai – virš 60 cm, ievos – virš 40 cm, obelys, kriaušės, šermukšniai – virš 30 cm. Negyvos medienos įvairių suirimo stadijų paliekama ne mažiau 5 m^3 hektare (storesnių kaip 20 cm storio). Esant nepakankamam negyvos medienos kiekiui, paliekamas atitinkamai didesnis bioįvairovei paliekamų medžių skaičius.

f) vandens telkinius, vandens kiekį ir kokybę bei veiksmus, kurių imamasi siekiant juos apsaugoti* ir (arba) atkurti* (6.7 kriterijus*);*

RP vykdo apsaugos priemones prie vandens telkinių. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ – Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonose plynieji pagrindiniai miško kirtimai vykdomi laikantis Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, nustatytų reikalavimų. Plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržių plotis 15°–45° nuolydžio šlaituose turi būti ne didesnis kaip 75 m. Statesniuose kaip 45° šlaituose plynieji pagrindiniai miško kirtimai nevykdomi. Taip pat Valstybės įmonės Vadovaujantis Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2024 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. ĮS –185 „ Dėl Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2024 balandžio 3 d. įsakymu Nr. ĮS –110 „Dėl biologinei įvairovei svarbių medžių, negyvos medienos ir apsauginių juostų atrinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (galiojo iki 2025-09-09 d.) ir Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2025 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 77-ĮS-203-2025 „Dėl Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2019 m. gegužės 33 d. įsakymo Nr. ĮS-150 „Dėl biologinei įvairovei svarbių medžių, negyvos medienos ir apsauginių juostų atrinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (galioja nuo 2025-09-09 d.), plynųjų pagrindinių miško kirtimų metu greta vandens telkinių ir atvirų vietovių paliekamos apsauginės juostos, užtikrinančios miško ekosistemų ir mikroklimato stabilumą. Apsauginės juostos plotis šalia vandens telkinių nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

g) kraštovaizdžio vertybes* ir veiksmų, kurių imamasi siekiant jas apsaugoti* ir (arba) atkurti*, efektyvumą (6.8 kriterijus*);*

Kraštovaizdis kaip gamtos ir žmonių tarpusavio veiklos rezultatas analizuojamas daugeliu požiūrių, o jo kokybei turi įtaką tiek gamtinė, tiek įvairiapusė žmogaus veikla. Kraštovaizdžio pažinimas yra būtina sąlyga kraštovaizdžio politikos krypčių formavimui ir įgyvendinimui. Pagal pažintinius ekologijos, geografijos, architektūros, kraštovaizdžio architektūros, istorijos ir kitų mokslų kriterijus turi būti aiškinama kraštovaizdžio erdvinė struktūra ir jame vykstančių procesų dėsningumai (iš Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos krypčių aprašo). „Turizmo plėtros strategijoje“ nurodoma, kad palyginti nedidelėje Lietuvos teritorijoje sutinkama gana didelė kraštovaizdžių įvairovė - išskiriama net 22 tipai. Taip pat pabrėžiama, kad net 27 proc. šalies teritorijos yra vaizdingos ir ypač vaizdingos. Kraštovaizdžio vertybės - kraštovaizdžio vertybes galima vizualizuoti kaip fizinius kraštovaizdžio suvokimo sluoksnius. Kai kurios kraštovaizdžio vertybės, tokios kaip ekonominė, poilsio, pragyvenimo vertė ar vizualinė kokybė, yra glaudžiai susijusios su fizinėmis kraštovaizdžio savybėmis. Kitos kraštovaizdžio vertybės, tokios kaip dvasinės, yra labiau simboliškos ir jų įtaka gimsta labiau iš individualaus suvokimo ar socialinės aplinkos nei iš fizinių kraštovaizdžio požymių (remiantis Kraštovaizdžio vertės instituto tinklalapiu).

21 lentelė. Medynų brandumas pagal miško grupę, tūkst. ha*

Medynai	**Brandumo grupės (plotas)**			
	Jaunuolynai	**Pribręstantys**	**Brandūs**	**Perbrendę**
I grupė				

Medynai		Brandumo grupės (plotas)			
		Jaunuolynai	Pribręstantys	Brandūs	Perbrendę
Iš viso:		0	0	0	0
		0	0	0	0
II grupė					
Iš viso:	0,842	0,230	0,421	0,190	0,009
III grupė					
Iš viso:	4,157	0,513	3,560	0,084	0,008
IV grupė					
Iš viso:	33,55	13,888	10,853	8,507	0,383
BENDRAI IŠ VISO: 38,55		**14,631**	**14,834**	**8,781**	**0,400**

* Pildoma kas 10 metų.

h) natūralių miškų pavertimą plantaciniais želdiniais* arba į ne miško teritorijas* (6.9 kriterijus*);*

Plantacinis želdinys - miško plotas, įkurtas sodinant ar sėjant svetimas ar vietines rūšis, dažniausiai viena ar keliomis rūšimis, vienodu atstumu ir netgi amžiaus, ir kuriame trūksta daugelio pagrindinių savybių, taikomų natūraliems miško elementams. Plantaciniai miško želdiniai ar žėliniai – greitai augančių medžių rūšių (beržų, juodalksnių, baltalksnių, drebulių, tuopų, maumedžių ir (arba) šių medžių rūšių hibridų, eglių) tos pačios amžiaus klasės želdiniai ar žėliniai, kuriems taikomos sparčiojo medynų auginimo technologijos.

i) plantacinių želdinių, įkurtų., būklę (6.10 kriterijus*);*

j) ypatingų vertybių kategorijas nuo 1 iki 4, nurodytas 9.1 kriterijuje*, bei veiksmus, kurių imamasi joms išlaikyti ir gerinti.*

Šiuo metu pasaulyje vienas iš pagrindinių tikslų yra išsaugoti pasaulio biologinę įvairovę pagal tarptautinius įsipareigojimus, prisiimtus pagal Biologinės įvairovės konvenciją. Biologinė įvairovė turi neįkainojamą ekologinę, genetinę, socialinę, ekonominę, mokslinę, pažintinę, kultūrinę, rekreacinę ir estetinę svarbą. Vertindami pasaulinę tendenciją, RP yra išskyręs ypatingos vertės teritorijas. Ypatingų vertybių teritorijos - zonos ir erdvės, kurios yra skirtos ypatingų vertybių palaikymui ir plėtimui.

YV1 – rūšių įvairovė. Biologinės įvairovės koncentracijos, įskaitant endemines, retas, nykstančias rūšis arba rūšis, kurioms gresia išnykimas, kurios yra reikšmingos pasauliniu, nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu.

YV2 – kraštovaizdžio ekosistemos ir mozaikos. Nepažeisti miško kraštovaizdžiai ir didelės kraštovaizdžio lygmens ekosistemos bei ekosistemų mozaikos, kurios yra reikšmingos pasauliniu, regioniniu ar nacionaliniu lygmeniu ir kuriose yra gyvybingų daugumos natūraliai pasitaikančių, pasiskirsčiusių ir paplitusių rūšių populiacijų.

YV3 – ekosistemos ir buveinės. Retos, nykstančios ekosistemos, buveinės ar rezervatai arba tie, kuriems gresia išnykimas.

YV4 – itin svarbios ekosisteminės paslaugos. Pagrindinės ekosistemos paslaugos itin svarbiose situacijose, įskaitant vandens baseinų apsaugą ir pažeidžiamų dirvožemių bei šlaitų erozijos kontrolę.

Galimų grėsmių vertinimo procedūros apima vietos apžiūrą, neigiamų veiksnių, kylančių iš darbų pobūdžio (vandens, vėjo erozija, vandens lygio pasikeitimas, dirvos suslėgimas, tepalų, kuro išsiliejimas, teritorijos užteršimas pesticidais ir kita) nustatymą, saugomų gamtos objektų (flora, fauna, istoriniai, gamtiniai paminklai) identifikavimą, priemonių plano, reikalingo sumažinti ar pašalinti saugomiems gamtos objektams arba jų aplinkai kylančias grėsmes, paruošimą.

22 Lentelė. Ypatingos vertės miškai, tūkst. ha

Metai	YV1	YV2	YV3	YV4
2019	0,1197	2,4871	0,7844	3,1147
2020	0,1197	2,4871	0,7844	3,1147
2021	0,1197	2,4871	0,7844	3,1147
2022	1,7293	10,6451	3,3133	0,9501
2023	1,7293	10,6451	3,3133	0,9501
2024	1,7293	10,6451	3,3133	0,9501
2025	1,7419	10,6451	3,3370	0,9586

23 Lentelė. Saugomos teritorijos, tūkst. ha

Metai	Rezervatai	Nacionaliniai parkai	Regioniniai parkai	Biosferos poligonai	Draustiniai	Iš viso
2019				18,4589	6,412	24,871
2020				18,4589	6,412	24,871
2021				18,4589	6,412	24,871
2022				18,4589	6,412	24,871
2023				18,4589	6,412	24,841
2024				18,4589	6,412	24,841
2025				18,4589	6,412	24,841

RP vertindamas kiekvieną ekosistemą nustato, kokios galimos grėsmės gali kilti ir imasi veiksmų joms išvengti arba sušvelninti. Didžiausia grėsmė dėl rūšių išlikimo kyla dėl pasikeitusios aplinkos, dėl ko rūšių gausa gali pakisti. Dažniausiai keičiasi rūšių įvairovė dėl negyvos medienos pokyčių, keičiasi jos kokybės, puvimo stadija ar drėgmės kiekis. Vykdydamas veiklą teritorijose, kuriose yra inventorizuotos retos ir nykstančios rūšys, RP pirmiausia įvertina rūšies biologiją ir numato veiksmus, kuriuos imdamiesi išsaugos šias rūšis (pvz. vykdydami miško kirtimus formuoja biologinės įvairovės medžių grupes).